

Daglar ýumrulyp beýgelýär: Watan mukamy

Category: Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 26 января, 2025

Daglar ýumrulyp beýgelýär: Watan mukamy WATAN MUKAMY

Dünýä inemde enem Watanymdy.

Dünýä aklym ýetende Watanyň Watan boldy.

* * *

Dogsam, sende dogsam, Watanyň! Ölsem, sende ölseň, Watanyň!

* * *

Göbek ganym daman ýeri, ata-enemiň ömür süren ýeri ýa-da ölemde jesedimiň topraga garyşjak ýeri... Watanyň diýýän kän. Watan düşündürülmän duýulýandyr.

* * *

Gel, tapmaça tapyşaly. Bir ýany dag, bir ýany deňiz, bir ýany derýa, bir ýany çöl-beýewan, üstünde Güneş, astynda altyn kimiň Watanydyr?!

Bilmediň. O meniň Watanyň.

* * *

Watan! Ogul-gyzyňa bir nesihat aýdawer: Ýer şary meniň Watanyň diýýänleriň niýetini bilsinler.

* * *

Watan üçin baş goýan atalarymyň süňkleriniň ýanynda bu daglar nämejik?!

O dökülen ganlaryň ýanynda bu derýalar nämejik?!

* * *

Gara kişmiş ýaly garagözelek ogullaryň barka ýoluň gara bolmaz, Watan! Gylyjyň döwri geçen bolsa, gylyçdan ýiti akyl keser.

* * *

Başyňda Watanyň, gerdeniňde ene-ataňy ömürlik götermejek bolsaň, adyňa Adam dakdyryp nätjek?!

* * *

“Watan, Watan” diýip döşüne urup ýöreni Watan söýmez. Hakyky watançynyň söýgüsü ýüregiň örän çuňundadır.

* * *

Ynsan gözü ähli zada öwrenişip barýar. Emma Watan bile hiç-hiç öwrenişmeli däldir. Ol bu Watan her salymda elden gidäýjek ýaly duýgy bilen ýaşamalydyr.

* * *

Watanyň gadry Watansyzy göreňde belli bolýan ekeni.

* * *

Watandan aýra düşen beýik bagşy Kiçi Garly ölmezinden öñinçä araçägiň tikenli simleriniň aňry çetine gelip: "E-eý, adamlar, razy bolaweriň ho-o- ow! Jesedim ýat ýurtta galmaly boldy ho-o-ow!" diýip bagyra-bagyra gidipdir. Ölüm ýassygyn daka: "Ýüzümi Watana bakdyryp jaýlaweriň." diýipdir.

* * *

Watan rahatka gahryman kän. Oglum! Watan howp astyndaka sen gahryman bolmalysyň. Eneň seni şo gün üçin dograndyr.

* * *

Jan diýlen göze görünýän zat däl diýýäler. Duraweri, Watan topragny aýaňa al-da bak: Eger Adam bolsaň janyň şodyr.

* * *

İň belent, iň çuň duýgy Watan duýgusydyr. Beýle belentligiň, beýle çuňlugyň bolmasa, Watan meňki diýip ýörme!

* * *

Ganatsyz uçýan bolsaň Watanyň barlygydyr. Watan hesretini duýjak bolsaň, uzak-uzak ýurtlara git. Ýumşajyk tüýjagazlaryňam özge ýurtta tiken- tikendir.

* * *

Magtymguly: "Ursa, sökse horlasa-da il ýagşy" diýipdir. Wah,

käşgä uran, horlan il bolsa.

* * *

Ähli zat hiç gymmaty ýok ýaly, adaty ýaly görünüär: Ýandak küdesine çykyp hekgerip duran geçi, sessiz akyp ýatan ýapjagaz, oýuk-oýuk bolup

owranyp başlan asfalt ýol, köweginde gara şebik sarkdyrÿan garry tut...Emma bu şekilleri ýat ýurda düşeňde ýatlasaň, şeýle bir mukaddesleşyär, ýüregiň dilim-dilim dilinýär.

* * *

Watanymyň şekli ýüregime çyzylan.Ýüregimi görmeseň, Watanymy tanap bilmersiň.

* * *

Yza galýaň diýdiler. Bir Watan için jan çekmegin geregi ýok diýdiler.Indi birnäçe Watan birleşip, täze Watan döreyär diýdiler.

Sözläberiň. Emma adamda bir ýürek bolsa, bir Watan boljagyna gümanyň ýokdur!

* * *

Ähli ýerde şol bir şemal öwüsýänem bolsa, her kimiň öz Watanynda onuň şuwuldysy başga- başga eşidilýär.

* * *

Alla bir, Watan bir, Ene-ataň bir. Özgeler soñky- soñky birliklerdir.

* * *

Ähli zatda Watan bar. Guş diýjeksiň, guşuň Watany-onuň ganaty diýýäler.

* * *

Watanyň güle deñeyänler bar, ýüregine-jayna deñeyän bar.

Ýöne bir zat belli-ähli zatdan geçip bolsa-da, Watandan geçip bolmaýar.

* * *

Geçmiş gahrymanlar, meşhur ogul-gyzlar Watanyň kökleridir. Köksüz agajyň çüýreýänini unutmalyň.

* * *

Watan seniň geleniňi, gideniňi bilmez, näme bereniňi biler, sen ondan hiç zada garaşma. Watan ömrylla algydardyr.

* * *

-Watany taşladym, heziller edindim. Göwnüm hiç zat küýsänok.
-Ýalan. Her näçe gizleseňem, göz owasyndaky ýygyrtlardan gam jyklap dur. Ajy ýaşlar aka-aka kirpikler inçelip-owranyp gidipdir ahyry, oňa näme diýersiň?!

* * *

Watansyzyň ömri kelte diýýäler.

* * *

“Garypja Watanyň bar, nämä guwanýaň?!” diýdiler. Garyp bolar, baý bolar, emma Watan Watanlygyna galar.

* * *

Dogrymy aýdaýyn: Watanynda asmandan akyp barýan bulutlaram başga-da.

* * *

Watanymyň her gysym topragynda, her damja suwunda meniň bir zerrejigim bar.

* * *

Watana sygmadyk, dünýä sygmaz.

* * *

Watan duýgulardan düzülýän däldir-dä.

* * *

Jahana sygman, dolup-daşyp ýörenleriň Watany niredekä?

* * *

Äpet buz üstünde akyp barýan ak aýydan soraň, bakaly, "Watanyň ýok" diýermikä?!

* * *

Watan ynsan bedeni ýaly näzik: bir ýerine tiken çümse, tutuş beden szylaýar.

* * *

Gel, düşünişeli! Watan diýlen şu adamlar bilen Watandyr. Onsoň adamlary ynjytsaň, Watany ynjytdygyň-da.

* * *

Watanperwerlik-Watanyň dostuny-duşmanyny tanamakdan başlanýar. Dost, duşman bir-birege şeýle meñzeş, şeýle ýakyn, iň kyny hem dostuň duşman, duşmanyň dost wagtlary kän.

* * *

Ýarag gezäp, leşger sürüp gelen duşmandan gorkma. Eli gülli, güler yüzli, jady dilli duşmanda oýun kän.

* * *

Meniň kalbyň Watan kalby bile deňine gürsüldeşýär.

* * *

Watan derdinden özge dertler ho-ol geçip barýan bulut ýaly.

* * *

Watan topragy- atalarymyň süňklerinden döredi, o topragy al ganymyz bilen suwardyk, enelerimiz göz ýaşlary bilen ýuwdular.

* * *

Bir ata-ene perzendine: "Watandan uzaklaşmaň" diýip pent etdi. Başga bir ata-ene bolsa: "Gidiň, dünýä ýaýraň. Her ýurtdan Watanyňza bähbit araň" diýdi.

* * *

Gülala güllük döwürde Watan barlygy hem duýulmazlygy mümkün. Bagtam uçansoň duýulýar ahyry.

* * *

Şuny hiç-hiç unutmagyn: Watan eşretinden datmaly bolanda, bizi gözlemezler. Watan üçin ölmeli bolanda gezek bize ýeter. Hak berilýän däldir, hakyňy özüň almalysyň.

* * *

Gardaşym! Watan sözi kän bir dile alynmaz. Ol ýüregi ýaglaýan içki duýgudyr. Bir carryja mama: "Köp käkeleyän towuk az guzlagyçdyr" diýerdi.

* * *

Bu Watandan kimler gelip geçmedi?! Watany dagdan belende göterenlerem, Watany ýandakdan pese düşürenlerem boldy. Pesi peseltmeseňem, beýgi beýgeldewer.

* * *

Watana diňe sen hyzmat eden ýaly bolýaň-la. Gel, o adyl terezide hyzmatyň ölçäli. Gördüñmi? Sen nirede, il nirede?!

* * *

Men ömrümi bir ajaýyp söz gözläp geçirdim. O söz, edil ene sözi ýaly, sözleriň şasy bolmalydy, elmydama täze-ter, mukaddes hem keramatly bolmalydy. Muňa watan sözi laýyk geldi.

* * *

Millet bolup toplanmasak-üýşmesek, gaýnaşmasak-bişmesek, Watan
Watan bolmaz.

* * *

Her kişi duran ýerinde daşyň ýagyny çykaryp dursa, bu Watan
sarsmaz bolar.

* * *

Saklanaweri! Gol çekisme! El gysyşma! Watan haky köýyän
bolaýmasyn!? Sen mert durmasaň, kim durjak?!

* * *

Watanyň daglary ýumrulyp beýgelse-de Watan sarsman durmalydyr.

* * *

Ýer yüzünde baky diýen söz diňe Watana degişlidir.

* * *

Mejnunyň Leýlini söýsünden has güýçli söýdüğim, Watan! Ahyrda
ýakasız, ýeňsiz bir köýnejik, gapysız, penjiresiz bir öýjük
berseň razydryny.

* * *

Watan! Seniň ogullaryň, gyzlaryň kimsi Dag bolup dur, kimsi
Derýa bolup akýar. Ho-ol asmanda Bürgüt bolup sakçylyk
çekýäne-de bak.

* * *

Dymýaň diýip öýkeleme, Watan! Jeýhun bolup joşýan duýgularym
ýüregimi hem goparyp alyp çykasy gelýär.

* * *

Aýry-aýrylykda hiç zat Watan däl. Ählisi jemlenýär weli,
mukaddesleşýär duruberýär.

* * *

“Ömürlik hoş gal, Watan!” diýmekden aýy söz barmyka?!

* * *

Bu kiçijik Yer planetasyndan näçe ynsan gelip geçdi?! Neneñsi
söýgüler, neneñsi gowgalar bolup geçdi?!

Şundan soñ sende Watan gamyndan başga gam galarmy?!

* * *

Bir kişi öz Watanyň, öz milletiniň örän gadymylygyndan söz
açdy. Dogrudyr. Yöne şu günüň hem ertiriň bolmasa, Adam atadan
öñ dörände näme?!

* * *

Enem kimin mährem barmy?! Enem kimin zar aglajak kimim bar?!

Elbetde, Watanyň.

* * *

Gözel Watanyň! Bir gysym topragyň kemmi? Al, ýürejigimi! Saña
toprak bolubilsem armanyň näme?!

* * *

Atalaryň buzly deňizlere, ýakyp-ýandyrýan topraklara çenli
baryp, ahyry, şu taýda Watan tutdylar.

* * *

Watanda hiç kem ýok. Bar bela özümüzde.

* * *

Dünýä Watanyň tanamasa, beýik meşhurlyk gelmez. Emma nädipli
tanatmaly?Ýok, ýok! Baýlyk guitarar, ahyrda akyl ýeňer.

Aklymyzy almaza çalmaly, arşa ýetirmeli.

* * *

Watana hyýanat etmek-öz oturan şahaňy kesmek.

* * *

"Men Watançy! Men Watançy!"diýip ala şowhun turuzýaň weli, heniz hiç bir synagdanam geçmänsiň.

* * *

Watan üçin üç ogly şehit beren ene öýde burulyp ýatyr, oglunu esgerlige-de dözmeýän ene bolsa il öñünde öwüt berýär.

* * *

Watany elden berseň, şirinden-şirin ene diliň bolarmy, ata-eneň uýan dini galarmy, aýal-gyzlaryň namysy, ýigitleriň mertligi, geçmişiň pelsepeli paýhasy... tapylarmy?! Gysgasy, janyňda jan, damarda gan, milletde san galarmy?!

* * *

Bilbil owazyny eşiden Watansyz: "Bilbil aglaýar" diýdi, Watan gujagyndaky:"Bilbil saýraýar" diýdi.

* * *

Sözdən gadyr, gözden mähir, akyldan adalat ýitdimi-Watan öýkelidir.

* * *

Dünýä hernäçe gowulyga baka ösübersin, ýamanlyk ýiter öýtme! Watany ýamanlardan goramak seniň boýnuñdadır.

* * *

Goýun ýalñyz guzujygyny ýalap-ýalap: "Balam, akyllýja bolgun" diýip öwüt berýär. Möjek baş güjügini onda-munda taşlap, "Baş

çaramasaňyz garagyňyz çyksyn!" diýip hemle urýar. Watan bolsa olaryň ählisini gujagynda göterýär.

* * *

O adamyň ömri ýat ýurtda geçdi. "Ölmäňkäm Watanymy bir görsem, dag-düzüne aylansam, topragyny gözlerime sürme etsem!" diýip arzuw etdi. Ahyry, Watana geldi. Aglady, aglady. O ýany, bu ýany teşnewi gezdi, gördü. Ne dost galypdyr, ne tanyş. Aryklar gömülüp, täzesi çekilipdir, binalar ýykylip, başgasy gurlupdyr. Oglanlykda hiňňillik uçan tutlary hem bireýýäm ojakdan geçirilipdir.

"Wah, gelmänler geçsem bolmaýamy?! Kyrk ýyllap könlümde beslän Watanymy görjekdim. Bu Watan indi ýat göründi. Men şu pursatdan başlap Watansyz galym" diýip, önküden has agyr hesret çekdi.

* * *

-Watansyzam bolsa, syganlar ýaşap ýör-ä.

-Ne ýaşamak?! Ömür sergezdanlykda köýýär.

* * *

Dünýäme saýa salýan beýik çynarsyň, Watan! Watanyň! "Güller gözelligi senden öwrendi."

Ähli bagtyň köki sende.

* * *

Watansyz galym diýme, atsyz-sorsuz, dilsiz- dinsiz ýitdim gitdim diý!

* * *

Duşman goni ýoldan gelgiç däldir. Beýik çynarlary içinde dörän kiçijik gurçuk ýykýar.

* * *

Bu Watanda ählimiz akyllı, ählimiz batyr, ählimiz arassa. Ha-

ha-ha-a!

* * *

Watan kanunlary tokaý kanunyna meñzese bolmaz. Tokaýda haýal ösen ağaç çüýreyär, has tiz öseniň başyny ýel alýar.

* * *

Bir akyldar: "Agaçlaryň şahalary uruşýar, kökleri öpüşýär."diýipdir. Watan perzendi o köklere meñzesedi.

* * *

"Watan!" diýip hernäçe bagyrsaňam, sesiň aňyrsynda ýurek görünmese, ol çirkin owazdyr.

* * *

Ynsan mukaddesligi ýitse, Watan mukaddesligini gözläp ýörme! Bu kitaplar ýiter gider, bu şöhratlar unudular. Birje sözüm Watana ýaramly bolup galsa razydyryn.

* * *

Ýat ýurtda gül içinde ýatandan, Watanynda yüzümi ýandak bilen süpureÿin.

* * *

Bulutlar damja, damjalar çeşme, çeşmeler birleşip bulak bolýar. Bulaklar derýa, derýalar birleşip deňiz bolýar. Deňziň asly bir damjadyr. Watan hem bir gysym toprakdan başlanýar.

* * *

Allajan! Watanymy alma, janymy al! Sözler